

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Detmold, Samuel

5565 [1804/1805]

1

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9634

הרגום אשכנזי

שמואל ב א ב .

(כו) אך! זיא פילען דיא דהעלדען, אונד פערלארען ווארען דיא וואפען דעס קריגס .

(כו) איך נפלו גברים ויאברו כלי מלחמה :

ב (א) ניכט לאנגע הערנאך לים דוד דען עוויגען פראגען וויא פאלגט : זאלל איך וואהרל נאך איינער דער שטעטע יהודה'ס הינאוויף ציהן ? דער עוויגע לים איהם זאגען : ציה הינויף . דוד לים נאכמאלס פראגען : וואהין זאלל איך אלוא ציהן ? דער עוויגע ערווידערט טע : נאך חברן . (ב) דוד צאג אלוא הינויף מיט ווינען צוואפען פרויען , נעמליך אהינעם דער יורעלית אונד אביגיל דעם נבל'ס אויס כרמל גוועזנן פרויא .

ב (א) ויהי אחר־יכן וישאל דוד ביהוה לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר דוד אנה אעלה ויאמר חברונה : (ב) ויעל שם דוד וגם שתי נשיו אהינעם היורעלית ואביגיל אשה נבל הפרמלי : (ג) ואנשיו אשר־עמו העלה דוד איש וביתו וישבו בערי חברון : (ד) ויבאו אנשי יהודה וימשחו שם את־דוד למלך על־בית יהודה

(ג) נאם אויך זיינע מאנשאפט מיט דהינויף , איינען יעדן מיט זיינער הויז גענאסענשאפט , אונד זיא לים זיך אין דען שטעטן דעם גביהטס חברון נידר . (ד) דארויף קאממען מענר אויס יהודה , אונד זאלבטן דוד צום קעניג איבער דאס הויז יהודה . מאן זאגטע דעם

רשי

באור

(כז) כלי מלחמה . שאל ויהונתן שהיו כלי זיין של ישראל :

כ"ל"ג) . ונא כעלאתה נשני סמני כקנה ע"א תבואתה הנכחתה . מאהבה נשים , ר"ל שיותר חזקה אהבת יונתן לדוד מאהבת נשים לאהבהיהן , שהיא אהבה חזקה מאד (רלב"ג) . ויאברו כלי מלחמה , בנפילת הגבורים אברו ג"כ כלי מלחמה , כי בזו להם האויבים . ולדעת רש"י מוסב על שאל ויהונתן , שהיו כלי זיין של ישראל .

ב (ח) לקח

ב (א) אחר־יכן , כלומר אחר עבירת האבל . (ג) בערי חברן , כל ההר נקרא ע"ש חברן והיו בו ערים הרבה (ר"י גאון) , או הטעם על בנותיה של חברון , כלומר הערים אשר סביב חברון . (ד) ויגידו וגו' , שעורו : אנשי יבש גלעד הם אשר קברו את שאל , ומלת לאמר תעיד על זה . וזכר זאת כאן אע"פ שאפשר כבר שמע דוד את הדבר הזה , אלא קודם שנמלך מה תועיל

מ כ ל ל י ו פ י

כשי"ן . (כג) והנעימים , האר ענין הענין ידוע כענין היופי : גברו , כצד"י מפני ההפסק : עם עדנים , חסר מלבשכם שני ומאכלכם עדנים וכח"י , ור' יונה פי' המלבישכם שני בימי עדנים הם ימי הבחרות , ורד"ק כתב שאין לשנות ואמר עדין על הלבוש שדחוא עדין כמו המאכל , וכל דבר המהנה לגוף יקרא עדין . (כה) על במוהך חלל , נפלח חלל : (ד) ויגידו

יְהוּדָה וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לֵאמֹר אֲנִישׁ
 יָבִישׁ גַּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת־
 שָׂאוּל : (ה) וַיִּשְׁלַח דָּוִד
 מַלְאָכִים אֶל־אֲנִישֵׁי יָבִישׁ גַּלְעָד
 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם בָּרְכִים אֶת־
 לַיהוָה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַחֶסֶד
 הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׂאוּל
 וְהִקְבְּרוּ אֹתוֹ : (ו) וַעֲתָה יַעֲשֶׂה־
 יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וְרַחֲמִים וְגַם
 אֲנֹכִי אַעֲשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה
 הַזֹּאת אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַדָּבָר
 הַזֶּה : (ז) וַעֲתָה תְּחַזְקֶנָּה יְדֵיכֶם
 וְהִיוּ לְבָנֵי־חֵיל כִּי־מָת אֲדֹנֵיכֶם
 שָׂאוּל וְגַם אֹתִי מָשְׁחוּ בֵּית־
 יְהוּדָה לְמַלְכָּךְ עֲלֵיהֶם :

דעם דוד : דא איינוואָהנר יבשגלעד'ס
 האָבן שאול צום גראָבע בעשטאַטעט .
 (ח) אונד ער שיקטע איהנן אַינע
 גזאַנדשאַפֿט צו, אונד ליס איהנן זאַגן :
 גזעגענט זייד איהר דעם עוויגן , דאַס
 איהר מיט אייערם אַברהויפט שאול זאַ
 וואָהלטעטיג וואַרעט , איהן צום גראָבע
 צו בשטאַטן . (ו) דער עוויגע ערצייגע
 אייך דאַפֿיר גענאַדע אונד טרייע . וואָס
 מיך בטריפֿט , זאַ ווערדע איך אייך ,
 דיא איהר דייע זאַכע , דייע גוטע
 האַנדלונג גטאַהן . עבענפֿאַלס בלאָהנן .
 (ז) לאסט נור אַייערע אַרמע ניכט
 זינקן , אונד האַלטעט אייך וויא טאַפֿרע
 מענר , אַבשאַן אייער אַברהויפט שאול
 טאַך אַיזט . וויסט אַוויך , דאַס מיך
 דאז הויז יהודה ברײטס צום קעניג איבר
 זיך געזאַלכט האַט . (ח) אבנר זאַהן
 נר , דער בייא שאול הערפֿיהרר וואַר ,
 האַטטע

(ח) וַאֲבִנְר בֶּן־נֵר שַׂר־צָבָא
 אֲשֶׁר

רש"י

באור

ב (ח) לקח את איש צושת .
 מקרא סיה דורש שעתידין שני
 מלכים לעמוד מבניוון שאמר לו הקב"ה
 ליעקב ומלכים מומך ינאז וכבר נולדו
 כל בניו חן מבניוון : (טז) חלקת

תועיל להודיע כי הגידו לדוד את החסד אשר
 עשו , אחרי שאין הדבר כונע בו יותר מבאיש
 אחר מישראל , לא כן עתה שמסוכהו למלך ,
 ויש לאל ידו לשלם גמול לעושי חסד , לכן זכר
 כאן , שמיד שהגידו לו את דבר אכשי יכש ,
 שלח להם את אשר שלח . (ו) הטובה
 הזאת , גמול הטובה הזאת (רד"ק) . או טעם
 אעשה כמו אגמול , ושעור הכתוב : אגמול אתכם ,
 ויחסר וי"ו החבור , וכן מתורגם . (ז) כי מוח ,
 כלומר אע"פ שמת , סזקי ואמנו , והיו
 רק לבני חיל , ואז אין לכס לפחוד מפלשתיים ,
 אשר כעת תעז ידם עליכם . וגם אתי וגו' ,
 ואוכל אני להיות לכם לעזר , ומלכד שהחזיק ידו
 בהם כמה שקדם , הנה הודיעם המלכתו , כדי
 שיהי' אחריו (מהר"י אבר"בנאל) .

מכלל יופי

ב (ד) ויגידו לדוד לאמר אנשי יביש גלעד , פי' דבר אנשי יביש גלעד , או
 הפוך , אשר קברו אנשי יביש גלעד . (יד) הנערים

האטטע אישכשת שאול'ס זאָהן גנאָמטן ,
 איהו הינאיבער נאך מחנים געפֿיהרט .
 (ט) אונד צום קעניג געמאכט איבער
 גלעד , אשור , יורעאל , אפרים
 אונד בנימין , קורץ איבר גאנץ ישראל .
 (י) פֿירציג יאהרע וואר אישכשת אלט ,
 דא ער דיא רעגירונג איבער ישראל אָנ-
 טראַט . אלס ער צווייא יאהר רעגירט
 האַטטע , (דא איםמער גור דאָו הויז
 יהודה עם מיט דוד הילט .
 (יא) דעןדיא צייט , וואַ דוד בלאַס צו
 חברן איבער דאָו הויז יהודה רעגירטע ,
 וואר זעכס יאהרע אונד זיבן מאָנאָטע .
 (יב) דא צאָג אבנר זאָהן נר מיט דוין
 קריגסקנעכטן דעם אישכשת זאָהן
 שאול'ס פֿאָן מחנים נאך גבען .
 (יג) יואב זאָהן צרויה וואר אויך מיט
 דוד'ס קריגסקנעכטן אויסגעצאָגן . זיא
 שטיסן אָם טייכע בייא גבעון אויפֿאיינ-
 אנדר , אונד לויסן זיך נידער , דיוע
 דיסווייטס דעם טייכס אונד יענע יענ-
 זייטס דעם טייכס . (יד) דא שפראך
 אבנר צו יואב : לאס דאָך דיא בורשע
 זיך אויפֿמאַכען , אונד זיך פֿאָר אונס
 איינאנדר

אֲשֶׁר לְשָׂאוֹל לָקַח אֶת־אִישׁ־
 בִּשְׁתַּ בֶּן־שָׂאוֹל וַיַּעֲבֹדְהוּ
 מִחֲנָיִם: (ט) וַיִּמְלֹכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד
 וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־יֹרְעָאֵל וְעַל־
 אֲפְרַיִם וְעַל־בְּנֵימִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל
 כָּל־הָאָרֶץ: (י) בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה
 אִישׁ־בִּשְׁתַּ בֶּן־שָׂאוֹל בְּמָלְכוֹ
 עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם שָׁנָיִם מָלַךְ
 אֶת־בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד:
 (יא) וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר
 הָיָה דָוִד מֶלֶךְ בְּחֶבְרוֹן עַל־בֵּית
 יְהוּדָה שִׁבְעַת שָׁנִים וּשְׁשָׁה
 חֳדָשִׁים: (יב) וַיֵּצֵא אֲבִנֵר בֶּן־
 נֵר וַעֲבָדֵי אִישׁ־בִּשְׁתַּ בֶּן־שָׂאוֹל
 מִמִּחֲנָיִם גִּבְעוֹנָה: (יג) וַיּוֹאֲב
 בֶּן־צְרוּיָה וַעֲבָדֵי דָוִד יָצְאוּ
 וַיִּפְגְּשׁוּם עַל־בְּרֵכַת גִּבְעוֹן יַחְדָּו
 וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזָּה
 וַאֲלֵה עַל־הַבְּרֵכָה מִזָּה: (יד) וַיֹּאמֶר אֲבִנֵר אֶל־יּוֹאֲב יְקוּמוּ נָא

הַגִּבְעוֹנִים וַיִּשְׁחָקוּ

לפנינו

ב א ו ר

(י) ושתי שנים , לדעת רלב"ג ואברבנאל
 מקובר זה עם פסוק י"ב ושעורו , כאשר מלך
 שתי שנים , ילא אבנר ונעשה מה שנעשה , כי
 אלו לא מלך כ"א שתי שנים א"כ יחוייב שמלכו'
 ישראל היתה בטלה ה' שנים ומחצה , אם
 קודם המשה איש בשת או לאחר מיתתו ,
 ושניהם אינם נכונים , הראשון , לפי שרחוק
 לומר , שהתרגל אבנר זמן ארוך כזה

מלהמליך את אישכשת , ולא ירא סן יחזק
 דוד במלכות ישראל , והשני לפי שחזאנו
 שהתרגל ישראל להמליך את דוד בחיי אישכשת ,
 הרי כי מלכות שניהם היו כמעט ניגעים זה
 בזה . אך בית , מאמר מוסגר עד פסוק
 י"ב , וכן מתורגם . (יב) וישחקו , לך
 שחוק יתגרו אלה באלה בחרותיהם ,
 וכראה מי ידע מדרכי מלחמה יותר (ד"ק) .
 (טו) חלקת

לפנינו ויאמר יואב יקמו :
 (טו) ויקמו ויעברו במספר
 שנים עשר לבנימן ולאישי-
 בשת בן-שאול ושנים עשר
 מעבדי דוד : (טז) ויחזקו אישי
 בראש רעהו וחרבו בצד רעהו
 ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא
 חלקת הצרים אשר בגבעון :
 (יז) והיה המלחמה קשה עד-
 מאד ביום ההוא וינגף אבנר
 ואנשי ישראל לפני עבדי דוד :
 (יח) ויהיו שם שלשה בני
 צרויה יואב ואבישי ועשהאל
 ועשהאל קל ברגליו כאחד
 הצבים אשר בשדה : (יט) וירדה
 עשהאל אחרי אבנר ולא-נטה
 ללכת על-הימין ועל-השמאל
 מאחרי אבנר : (כ) ויפן אבנר
 אחריו ויאמר האתה זה עשה
 ויאמר אנכי : (כא) ויאמר לו

איינאנדר נעקן יואב ערווידערטע :
 זיא מעגן זיך אויפמאכען * (טו) דא
 מאכטען זיך צוועלף בנימניטר פאן דען
 קריגסקנעכטן דעם אישכשרת זאהן
 שאול'ס אויף , אונד גינגן דיזיאכער
 (איבער דען טייך) געגן צוועלף פאן
 דוד'ס קריגסקנעכטן * (טז) זיא ערגריפן
 איינאנדר ביים קאפפע , שטיסן זיך
 וועכסלזייטיג דאן שווערד אין דיא זייטע ,
 אונד פילן זעמטליך * (מאן נענט דא-
 הער דיזען ארט חלקת הצורים (אקר
 דער פעלזן) ביאגבען *
 (יז) גון ענטשטאנד איין זעהר היציגס
 גפעכט , ווארין אבנר אונד דיא מאנ-
 שאפט ישראל'ס פאן דוד'ס קריגס-
 קנעכטן געשלאגען וואורדען *
 (יח) עס כפאנדען זיך דאכייא דיא
 דרייא זעהנע צרויה'ס נעמליך יואב ,
 אבישי אונד עשהאל * עשהאל וואר
 זא לייכט אויף דען פיסן , וויא זיין
 הירש אויף פרייעם פעלדע *
 (יט) דיזר עשהאל זעצטע אבנר נאך ,
 אונד וואלטע פאן איהם ניכט ווייכען ,
 ווערר רעכטס נאך לינקס * (כ) אבנר
 ווענדעטע זיך אום אונד שפראך : ביזט
 דוא עשהאל ? ער ערווידערטע : יא
 זיך בינ'ס * (כא) דא שפראך אבנר
 זא

אבנר

כאור

(טו) חלקת הצורים, חלקת השדה אשר
 בה הרלו אנשים את עצמם חוקים כטורים *
 (כא) נטה וגו', נטה מעלי, ואם תרצה
 קפ

מכלל יופי

(יד) הנערים, מי שהוא קטן בשנים יקרא נער, ולפי שדרך הנער לשרת הגדול
 נקרא המשרה נער * (טז) הצרים, ענינו סלע * (יח) הצבים, שרשו צבה
 ונגרעה יוד הרבים *
 (כא) נטה

רשי

(טז) חלקת הצורים * אחסנ' קטילי'
 על שם החרצ' כמה דחת אמר חף תשוב
 נור חרבו : (כג) חל

צואיהם : ווייך , רעכטס , אדר לינקס .
 דאך קאנסט דוא דיר איינען דער קנאבען
 ערגרייפן , אונד זיינע ריסטונג נעהמן .
 אלליין עשהאל וואלטע פאן איהם ניכט
 ווייכען . (כב) אבנר פורר פארט
 עשהאל צו ווארנן : ווייך אב פאן מיר !
 ווארום זאלל איך דיר צו באדן שטרעקן
 מיסן ? ווייך ווערדע איך אלסדאן מיין
 אנגיכט אויפהעבן קענן , געגען דיינען
 ברודר יואב ? ,, (כג) אלסער אבער
 דענאך ניכט אבלאסן וואלטע , שטאך
 איהם אבנר מיט דער אונטרן שפיצע דער
 לאנצע געגן דיא פישטע ריפע , זא ,
 דאס דיא לאנצע איהם פאן הינטן ווידר
 הערוויסקאם . ער זאנק , אונד שטארב
 אויף דער שטעללע . אללעדיא אן דיין
 פלאץ קאמען , וואך עשהאל טאך לאג ,
 בליכן שטעהן . (כד) נון זעצטן יואב
 אונטער גאנג קאמען זיין ביז אן דען
 היגלאמה , דער פאר גיח ליגט , אויף
 דעם

בָּאָה וְהָמָרָה בָּאוּ עַד-גְּבֻעָתָהּ

חתייו ק'

באור

קח לך כופר נפשו , ואסח לך אחד וגו' .
 (כג) באחרי החנית , לשון ר"דק : יש
 חכיות שכהן ברזל מחודד , עשוי לתקעו
 בארץ כמו שאומר בשאל וחכיות מעוכה
 בארץ , ופעמים מכיס בו לאחור , בלי לפנות
 אל הרודף , וזה באחרי החנית . החמש ,
 פירשו רבותינו ז"ל (סנהדרין מ"ט) בדופן החמישית מקום שמרה וכבד תלוים בו . וי"ת
 בסטר ירכיה , לדעתו חמש מן וחמישים עלו בו , וענינו אל המקום אשר יסור בו אדם
 חרכו . החתיו , במקומו כמו ולא קמו איש מתחתיו , (שמות י' כ"ג) ור"ל שלא נד
 ממקומו אחר שהוכה אלא עיד מת (רד"ק) :

מכלל יופי

אבנר נטה לך על-ימינה או
 על-שמאלך ואחו לך אחד
 מהנערים וקח לך את-חלצתו
 ולא-אבה עשה-האר לסור
 מאחוריו : (כב) ויסקף עוד אבנר
 לאמר אל-עשהאל סור לך
 מאחרי למה אפכה ארצה ואיך
 אישה פני אל-יואב אחיך :
 (כג) וימאן לסור ויבהו אבנר
 באחרי החנית אל-החמש והצא
 החנית מאחוריו ויפל-שם וימת
 תחתו ויהי כל-הבא אל-המקום
 אשר-נפל שם עשהאל וימת
 ויעמדו : (כד) וירדפו יואב
 ואבישי אחרי אבנר והשמש
 אמה אשר על-פני-גיח דרך

מדבר

רשי

(כג) אל החומש . כמו דופן חמישית
 מקום שמרה וכבד תלוין שם וי"ת אל
 החומש בסטר ירכים : וימת תחתיו .
 וימת באחריהם : (כז) לולא

בדופן החמישית מקום שמרה וכבד תלוים בו . וי"ת
 בסטר ירכיה , לדעתו חמש מן וחמישים עלו בו , וענינו אל המקום אשר יסור בו אדם
 חרכו . החתיו , במקומו כמו ולא קמו איש מתחתיו , (שמות י' כ"ג) ור"ל שלא נד
 ממקומו אחר שהוכה אלא עיד מת (רד"ק) :

(כא) נטה , פועל עומד : חלצתו , חליפתו , מענין חלץ , ויחכו לפ' מענין
 חלוצין קח את כלי מלחמתו . (כד) גבעת אמה , נקרא כן לענין ידוע אצלם : ג ח

שם

מִדְבַר גִּבְעוֹן : (כה) וַיִּתְקַבְּצוּ
 בְּנֵי־בְנִימִן אַחֲרֵי אֲבִנֵר וַיְהִיו
 לְאַגְדָּה אַחַת וַיַּעֲמְדוּ עַל־רֹאשׁ
 גִּבְעָה אַחַת : (כו) וַיִּקְרָא אֲבִנֵר
 אֶל־יוֹאֵב וַיֹּאמֶר הֲלִנְצַח תֵּאָכְלֶה
 חֶרֶב הַלּוֹא יִדְעָתָה כִּי־מָרָה
 הָיְיָה בְּאַחֲרוֹנָה וְעַד־מָתִי לֹא־
 תֵּאָמַר לָעַם לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי
 אֲהִיָּהֶם : (כז) וַיֹּאמֶר יוֹאֵב כִּי
 הָאֱלֹהִים כִּי לֹלֵא דְבַרְתָּ כִּי אֲזִי
 מִהַבְּקָר גַּעְלָה הָעַם אִישׁ מֵאַחֲרֵי
 אָחִיו : (כח) וַיִּתְקַע יוֹאֵב בְּשׁוֹפָר
 וַיַּעֲמְדוּ פְּרֹת־הָעַם וְלֹא־יָדְפוּ
 עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִסְפּוּ עוֹד
 לְהִלָּחֵם : (כט) וְאַבְנֵר וְאַנְשָׁיו
 הָלְכוּ בַּעֲרֵבָה כֹּל הַלַּיְלָה הַהוּא
 וַיַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּלְכוּ כָּל־
 הַיְּבָרְזוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנֵי־ם :
 (ל) וַיּוֹאֵב שָׁב מֵאַחֲרֵי אֲבִנֵר
 וַיִּקְבֵּץ

רש"י

(כז) לולא דברת. אם דברת כן: לולא
 כמו לו ועוד יש לפתרו כמשמעו לולא
 דברת מה שחמרת יקומו נח הנערים
 וישחקו : (כט) הבהרון. שם מוחזק :
 (ל) חשעה עשר איש ועסהאל. והלא
 עסהאל בכלל ענדי דוד ולמה יצא שיהיה
 שקול כנגד כולם וכן לכו וראו את
 הארץ

דעם וועגע צור וויסטע גבעון'ס .
 (כה) אינדעסן האַטטען זיך דיא קינדער
 בנימין'ס אום אבנר זיידער גזאַמעלט ,
 אונד זיך אין איינען טרום צוזאַמן גצאַנגן .
 זיא שטעלטן זיך אויף דיא שפיצע איינס
 הוגעלס . (כו) אונד אבנר ריף יואב
 צו , אונד שפראך : זאַלל דען דאַן
 שווערד אונאויפֿהערליך פֿרדערבען ?
 ברענקסט דוא ניכט , דאַס צולעצט
 ביטרכייט ענטשטערן ווירד ? ווייל
 לאַנגע נאָך ווילסט דוא דעם פֿאַלקע
 ניכט אַנדייטן , פֿאַן איהרן ברירן אַבֿ-
 צולאַסען ? (כז) יואב ערווידערטע :
 זאָ וואָהר גאַטט לעבט , העטעסט דוא
 ניכטס אַנגעפֿאַנגען , זאָ וואָרע דאַן
 פֿאַלק שאַן דזייטע פֿריה אַבגעצאַגען ,
 איינער פֿאַן דעם אַנדרען .

(כח) יואב לים דאַרויף דיא פֿאַזוינע
 ערטען , זאַגלייך מאַכטען זיינע לייטע
 האַלט , זעצטן ישראל ניכט ווייטר נאָך ,
 אונד דאַן גפֿעכט האַטטע איין ענדע .
 (כט) אבנר אונד זיינע מאַנשאַפֿט נאַמן
 נון איהרן וועג דורך דאַן גפֿילדע , רייזטן
 דיא גאַנצע נאַכט דורך , זעצטן איבער
 דען ירדן , צאַגען דורך דיא פֿראַפֿינג
 כחרון , אונד קאַממען ווידער נאָך
 מחנים . (ל) יואב קעהרטע צוריק
 פֿאַם נאַכזעצן דעם אבנר , אונד צאַג
 זיינע

באור

(כה) ויתקבצו, הנרדפים אשכנזי נפטו
 מאבנר בטוס, התקבצו והיו לאגדה אחת
 לעמוד נגד רודפיהם (כו) לולא דברת,
 יקומו נח הנערים וגו' לא היתה כלל מלחמה,
 ואתה החלית הדבר לא אנכי. (כח) ירדפו,
 עתיד במקום עבר. (כט) הבהרון, שם
 מחוז. (ל) ויפקדו, כמו ולא נפקד
 מנבו איש (במדבר לא מ"ט).
 (לב) ויאב

וַיֵּנַע לַיִטַע צוּזְמָן ; עַם פְּעַהֲלָטֹן אֲבֵר
 פֶּאֶן דּוּד'ס קְרִיגְסִקְנַעֲטֹן נִינְצַעְהֵן מֵאֵן
 נַעֲבַסֵּט עֶשְׂהָאֵל . (לא) הִינְנַעְגֹן הָאֲטִטֹן
 דּוּד'ס קְנַעֲטַע פֶּאֶן דַּעַן בְּנִימְנִיטֹן אֹנֵד
 אֲבַנְר'ס מֵאֲנִשְׁאֲפֵט דְרִיִּיא רְהוֹנְדֵרֵט
 אֹנֵד זַעֲכְצִיג מֵאֵן עֶרְשְׁלֶאֱגֵן .
 (לב) עֶשְׂהָאֵל וּוְאֹרְדַע וּוְעַגְנַעֲטֶר אֲגֵן
 אֹנֵד בַּעֲרָאֲבַעַן אִין זַיִנַעֵס פֶּאֲטַעֲרַס
 גֶּרָאֲב צוּ בֵּית לַחַם . יוֹאֲב אֹנֵד זַיִנַע
 מֵאֲנִשְׁאֲפֵט צָאֲגֵן עַכְנַפְאֵלְס דִּיא נֶאֱכַט
 דּוּרְךָ , אֹנֵד מִיט טַאֲגַס אֲנַכְרוּךְ וּוְאֶרְן
 זַיִא אִין חֲבֵרוֹן .

ג (א) דַּעַר קְרִיג דְוִיעֶרֶטַע אִינְדַּעֲסֹן
 נֶאֶךְ לֶאֱנַגַע צוּוִישַׁעַן דַּעַם הוּיַע
 שְׂאוּל'ס אֹנֵד דּוּד'ס הוּיַז . אֲכַעַר דּוּד
 וּוְאֹרְדַע אִימְטַעַר מַעֲכְטִיגַר , אֹנֵד
 שְׂאוּל'ס הוּיַז אִימְטַעַר גְּרִינְגַעַר .
 (ב) עַם וּוְאֹרְדֵן דּוּד צוּ חֲבֵרוֹן קִינְדַּעַר
 גַּעֲבָאֲהֵרֵן ; זַיִן עֶרְשְׁטַגַּעֲבָאֲהֶרְנַעַר וּוְאֶר
 אֲמַנּוֹן פֶּאֶן אַחִינַעֵס דַּעַר יוֹרַעֲאֵלִית .
 (ג) זַיִן צוּוִיִּטֶר זָאֲהֵן כְּלֶאֱב פֶּאֶן אֲכִיגִיל ,
 דַּעַר עַהֲמַאֲלִיגֹן פֶּרוּיַא דַּעַם נַכַּל אוּיַס
 כְּרַמְל , דַּעַר דְרִיטַע אֲבַשְׁלוּם זָאֲהֵן
 מַעֲכָה

באור

(לב) ויאר, כפעל מנ"ע, והכר"י לתשלום
 דגש פ"א הפעל .
 ג (א) כלאב, ובספר דה"י דניאל,
 ושני שמות היו לו .
 ובנבוכדנצר (דק"ע"א) שנינו אמר ר"י לא כלאב
 שמו אלא דניאל שמו ולמה נקרא שמו כלאב
 שהיה מכלים פני מפינשת בהלכה . ואמרו
 עוד שנקרא כן על שהיה דומה קלסתר פניו לשל אביו .

מכלל יופי

שם מקום : (כה) לאגדה, סיעה : (כו) תאכל, דרך משל : מרה תהי', מענינו
 חבין חסרונו, אהבת מלחמה או אכילת החרב :
 ג (א) חוץ, תאר במקום פעל : (ח) ותפקד

וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־הָעָם וַיִּפְקְדוּ
 מִעֲבָדֵי דָוִד הַשְּׂעָה־עֶשֶׂר אִישׁ
 וְעֶשְׂהָאֵל : (לא) וְעֲבָדֵי דָוִד
 הָיָיו מִבְּנֵימֵן וּבְאֲנָשֵׁי אֲבַנְר
 שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵהֵן :
 (לב) וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֶשְׂהָאֵל
 וַיִּקְבְּרוּהוּ בְקִבְרֵי אָבִיו אֲשֶׁר בֵּית
 לַחַם וַיָּלְכוּ כָל־הַלַּיְלָה יוֹאֲב
 וְאֲנָשָׁיו וַיֵּאָר לָהֶם בְּחֵבֵרוֹן :

ג (א) וַתְּהִי הַמְּלַחְמָה אַרְבָּה
 בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד
 וְדָוִד הֵלֵךְ וְחֹזֵק וּבֵית שָׁאוּל
 הֵלְכִים וְדָלִים : (ב) וַיֵּלְדוּ לְדָוִד
 בָּנִים בְּחֵבֵרוֹן וַיְהִי בְּכוֹרוֹ אֲמִנּוֹן
 לְאַחִינַעֵם הַיְוִדֵעֲאֵלִית :
 (ג) וּמִשְׁנֵהוּ כְּלֶאֱב לְאֲכִיגֵל
 אִשֶׁת נָכַל הַפְּרִמְלִי וְהַשְּׁלִישִׁי
 וַיֵּלְדוּק' גִּילְק' אֲבַשְׁלוּם
 רש"י

הארץ ואת יריחו וכן וסמך שלמה
 אהב נשים נכריות רבות ואת נת
 פרעה :
 ג (ג) ומשנהו כלאב, ובמקו' אחר
 הוא קורא אותו ומשנהו דניאל
 ולמה (ח) לעגלה